

RTU studentu, mācībspēku un darbinieku

Ētikas kodekss

RTU Senāta 2005. gada 30. maija sēdes lēmums

Apstiprināt RTU studentu, mācībspēku un darbinieku Ētikas kodeksu.

RTU studentu, mācībspēku un darbinieku

Ētikas kodekss

Preambula

RTU studentu, mācībspēku un darbinieku Ētikas kodeksa mērķis ir stimulēt kopības garu, veidot atvērtu, labvēlīgu un atbildīgu RTU saimi.

Kodeksa uzdevums ir rosināt studentus, mācībspēkus un darbiniekus būt uzticamiem un taisnīgiem; godprātīgi un atbildīgi veikt savus pienākumus, sekot ētikas vadlīnijām darbā, savstarpējā saskarsmē un personīgajā uzvedībā.

RTU Ētikas kodekss ietver ētiskas uzvedības pamatprincipus un normas, kas studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem jāievēro attieksmē pret RTU, savā darbā, attiecībās ar citiem RTU saimes pārstāvjiem, kā arī privātajā dzīvē.

RTU Ētikas kodekss pamatojas uz vispārcilvēciskām vērtībām, morāles normām un principiem.

Atzīstot par saistošu RTU Ētikas kodeksu un apņēmoties savā darbībā un uzvedībā sekot tā vadlīnijām, principiem un normām, students, mācībspēks un darbinieks kļūst piederīgs RTU saimei.

1. Vispārējie principi

Ikviens RTU students, mācībspēks un darbinieks tiek aicināts:

- 1.1. ar savu darbību veicināt RTU tapšanu par starptautiski pazīstamu Eiropas līmeņa universitāti
- 1.2. būt RTU patriotam, rūpēties par RTU labo slavu. Nepieļaut rīcību, kas dara kaunu universitātei un grauj tās prestižu;
- 1.3. vērsties pret nepamatotām apsūdzībām un citām darbībām, kas var mazināt RTU godu un autoritāti sabiedrībā;
- 1.4. saglabāt un vairo RTU akadēmiskās tradīcijas;
- 1.5. saudzēt RTU īpašumu, taupīt universitātes rīcībā esošos resursus;
- 1.6. ar savu uzvedību un dzīvesveidu nostāties pret ļaunumu un netaisnību, pret negodīgumu un amorālu uzvedību visās tās izpausmēs;
- 1.7. nenonākt konfliktā ar humānisma principiem un cilvēktiesību normām;
- 1.8. turēt doto vārdu. Pēc labākās sirdsapziņas pildīt savus pienākumus un uzņemtās saistības;
- 1.9. uzturēt cieņas un labestības pilnas savstarpējās attiecības. Veidot RTU tolerances, uzticamības, taisnīguma, atklātības un atbildības atmosfēru;
- 1.10. attiecībās ar līdzcilvēkiem nepieļaut izsmieklus, ļaunu ironiju, iebiedēšanu un augstprātību;
- 1.11. vienlīdzīgi attiekties pret visiem RTU saimei piederīgajiem un RTU viesiem. Vērsties pret jebkādu diskrimināciju pēc rases, nacionālās piederības, reliģijas, atšķirīgas kultūras, sociālā statusa, politiskās pārliecības, dzimuma, vecuma u.c. pazīmēm;
- 1.12. ar savu rīcību vai bezdarbību nenodarīt ļaunumu citiem RTU saimes locekļiem;
- 1.13. aizstāvēt domas un runas brīvību, bet neizmantojot to ļaunprātīgi un savtīgos nolūkos;

- 1.14. nepieļaut situācijas un rīcību, kad tiek liegta vai kavēta brīva piekļūšana informācijai vai tās sagrozīšana, maldinot līdzcilvēkus un kolektīvu;
- 1.15. vērsties pret jebkādam korupcijas izpausmēm RTU un informēt RTU vadību vai kompetentas iestādes par ikvienu šādu gadījumu;
- 1.16. neizmantojot ļaunprātīgi līdzpilsoņu nezināšanu un kļūdas;
- 1.17. atzīt savas kļūdas un labot tās. Būt gatavam atbildēt par savu rīcību un tās izraisītajām sekām;
- 1.18. nekritizēt aizmuguriski, bet atklāti un konstruktīvi. Norādot uz trūkumiem, izvairīties no rupjiem un cieņu aizkarošiem apvainojumiem un neslavas celšanas. Kritikā nepieļaut personīgo attiecību kārtošanu, bet balstīties uz faktiem; tos godīgi interpretēt un korekti izmantot argumentācijā;
- 1.19. neizmantojot intrigas un liekulību kā savstarpējo attiecību kārtošanas vai karjeras nodrošināšanas veidu un atreibību kā atbildi uz pamatotu kritiku;
- 1.20. noraidīt kā nepieņemamu uzspiestu prasību paust lojalitāti politiskām personām, u.c. autoritātēm, partijām un sabiedriskām organizācijām;
- 1.21. respektēt citu cilvēku privātās dzīves konfidencialitāti;
- 1.22. nepārtraukti papildināt zināšanas un attīstīt prasmes savas profesionālās darbības jomā, ētikā un saskarsmē ar līdzcilvēkiem.

2. Studentu ētiskas rīcības pamatprincipi

Iekļaujoties RTU saimē, ikviens students apņemas:

- 2.1. celt Latvijas inženieru (tehnisko speciālistu) prestižu Latvijā un pasaulē;
- 2.2. augsti vērtēt savu sociālo statusu, vienmēr un visur būt savas universitātes cienīgs pārstāvis un tās aizstāvis;
- 2.3. izvairīties un atteikties no jebkādas darbības, kas var graut viņa kā indivīda un studenta godu un prestižu;
- 2.4. godprātīgi apgūt studiju programmu, lai kļūtu par konkurēt spējīgu profesionāli izvēlētajā specialitātē;
- 2.5. studēt patstāvīgi, godīgi un atbildīgi:
  - 2.5.1. noteiktā kārtībā un laikā apmeklēt nodarbības un saskaņā ar studiju plāniem piedalīties praksēs, pašam kārtot ieskautes, eksāmenus un citus pārbaudījumus;
  - 2.5.2. neuzdot par saviem citu personu sagatavotus darbus vai to daļas (fragmentus, elementus, risinājumus);
  - 2.5.3. nepieļaut ieskaišu, eksāmenu kārtošanu, kontroldarbu, kursa darbu/projektu, prakses atskaišu u.c. zināšanu un prasmju kontroļu rakstīšanu vai atbildēšanu citu studējošo vietā;
  - 2.5.4. neviltot ierakstus individuālajos studiju plānos, ieskaišu vai eksāmenu individuālajās un grupu lapās;
  - 2.5.5. pārbaudījumos neizmantojot mācībspēka neatļautus materiālus;
- 2.6. aizstāvēt tiesības būt vienlīdzīgiem iespējās un prasībās studijās un studiju priekšmetos neatkarīgi no studiju finansēšanas formas;
- 2.7. realizēt normatīvos aktos paredzētās tiesības uz studiju brīvību: tiesības noteiktā kārtībā izvēlēties studiju programmu, bakalaura, maģistra un doktorantūras darba vadītāju, ierobežotās un brīvās izvēles priekšmetus, pieprasīt zināšanu novērtējuma pārskatīšanu, mācībspēku nomaiņu u.tml.;
- 2.8. cienīt mācībspēku un citu studentu darbu. Nodarbību laikā izslēgt mobilos tālruņus un citas ar nodarbību nesaistītas ierīces. Ar savu rīcību, attieksmi un uzvedību netraucēt nodarbības gaitu;
- 2.9. būt objektīvam, publiski vērtējot mācībspēku centienus, spējas un profesionālo sagatavotību;

- 2.10. pašam nebojāt un nepieļaut, ka citi bojā RTU telpas, inventāru, teritoriju un apstādījumus;
- 2.11. pieklājīgi, laipni, izpalīdzīgi, ar cieņu izturēties pret citiem studējošiem, mācībspēkiem, RTU darbiniekiem un viesiem;
- 2.12. kopt valodas un dialoga kultūru. Nepieļaut rupjību un necenzētu vārdu lietošanu saskarsmē;
- 2.13. ievērot elementāros uzvedības kultūras un etiķetes noteikumus.

3. Mācībspēku ētiskas rīcības vadlīnijas

Ikviens RTU mācībspēks apliecina savu vēlēšanos rīkoties ētiski un sekot šādām vadlīnijām:

- 3.1. rūpēties par to, lai ar savu pedagoģisko darbu un ieguldījumu zinātnē veicinātu RTU prestiža celšanos Latvijā un starptautiskā līmenī;
- 3.2. augsti vērtēt gan savu personīgo, gan savas profesijas godu un reputāciju. Darbā un privātajā dzīvē izvairīties no morālā ziņā divdomīgām situācijām un rīcības, kas neatbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām un var atstāt negatīvu iespaidu uz mācībspēka tēlu un RTU kopumā;
- 3.3. paškritiski vērtēt savas zināšanas un pedagoģiskās prasmes. Pastāvīgi pilnveidot savu profesionālo meistarību un veikt mūsdienu līmenim atbilstošu zinātniski pētniecisko darbu;
- 3.4. savas zināšanas un pedagoģisko pieredzi nesavtīgi nodot mazāk pieredzējušiem kolēģiem, tai skaitā doktorantūrā studējošiem, tā veicinot profesijas pēctecību un progresu;
- 3.5. zinātniskajā darbā vadīties pēc Latvijas Zinātnieka ētikas kodeksa prasībām;
- 3.6. būt korektam pret RTU vadību, kolēģiem un studentiem;
- 3.7. izvairīties no darbībām, kas varētu mazināt studentu cieņu un respektu pret citiem mācībspēkiem, RTU administrāciju un darbiniekiem;
- 3.8. neuzdot savus personīgos uzskatus par RTU vai struktūrvienības viedokli;
- 3.9. respektēt kolēģu un studentu individualitāti, sekmēt personības izaugsmi, talantu un spēju atraisīšanos un attīstību;
- 3.10. vairīties no neauglīgiem un nevajadzīgiem strīdiem, būt iecietīgam un laipnam. Domstarpības un konfliktus risināt konstruktīvi, bez personīgiem apvainojumiem. Censties panākt visu iesaistīto pušu interešu saskaņošanu, ievērojot vienlīdzības principu un neielaižoties morālos kompromisos;
- 3.11. neizturēties augstprātīgi un valdonīgi, kā arī aizbildnieciski pret studentiem, kolēģiem un RTU darbiniekiem;
- 3.12. būt koleģiālam un lietišķam neizceļot un nenoniecīnot ne sevi, ne citus. Ievērot prasību mēru savā priekšmetā un nepārspīlēt tā nozīmi salīdzinājumā ar citiem mācību priekšmetiem;
- 3.13. nodrošināt vienlīdzīgas iespējas un prasības visiem studentiem savos mācību priekšmetos;
- 3.14. par savām prasībām informēt, uzsākot studiju priekšmetu pasniegšanu. Ja prasībās gaidāmas izmaiņas, par tām informēt savlaicīgi, vienmēr pamatojot izmaiņu nepieciešamību;
- 3.15. nepieprasīt un nepieņemt nelikumīgu samaksu no studentiem par apmācību un konsultācijām. Nepasniegt maksas privātsiņas saviem studentiem tajos studiju priekšmetos, kurus viņš docē universitātē;
- 3.16. neuzdot par savām studentu radītās oriģinālās idejas un neizmantot tās savās publikācijās bez norādes uz idejas autoru;
- 3.17. būt taisnīgam, vērtējot studentu mērķus un nodomus, izmantotos līdzekļus un sasniegtos rezultātus;

- 3.18. bez paviršības un tendenciozitātes, atbildīgi un objektīvi vērtēt studentu zināšanas un darbus. Pieļaujot, ka studentiem var būt iebildes pret vērtējumu, paredzēt un nodrošināt apelācijas iespējas;
- 3.19. sava amata dotās varas iespējas izmantot tikai tikumisku un pedagoģisku mērķu sasniegšanai. Savtīga vai ļaunprātīga sava amata stāvokļa un privilēģiju izmantošana attiecībās ar studentiem, kolēģiem un RTU darbiniekiem nav pieļaujama un attaisnojama;
- 3.20. nodarbību un konsultāciju laikā studentu auditorijā neveikt nekādu politisku un reliģisku vai antireliģisku aģitāciju;
- 3.21. nepieļaut uzspiestas intīmas u.c., pret labiem tikumiem vērstas, attiecības ar saviem studentiem;
- 3.22. ar savām zināšanām, rīcību un stāju vienmēr rādīt studentiem ētiskas uzvedības piemēru, apliecinot RTU ētikas kodeksa nozīmi RTU ikdienas dzīvē.

4. RTU darbinieka ētiskas rīcības pamatprincipi

Ikviens RTU darbinieks:

- 4.1. augsti vērtē iespēju strādāt RTU, apzinoties, ka no viņa darba ir atkarīgs kopīgais universitātes veikums, panākumi un prestižs sabiedrībā;
- 4.2. apzinās, ka ētiska uzvedība ir atkarīga nevis no vadības rīkojumiem, bet gan no personiskās attieksmes pret saviem pienākumiem un ētikas normām;
- 4.3. ir lojāls attiecībās ar darba devēju, RTU vadību, tiešo priekšniecību un ievēro amatu subordināciju. Vienlaikus nebaidās izteikt konstruktīvu kritiku kopinterešu labā;
- 4.4. saudzē, taupa un aizsargā RTU īpašumu. Rūpējas, lai universitātes resursi tiktu izmantoti tikai tiem mērķiem, kam tie paredzēti;
- 4.5. pret visām RTU struktūrvienībām un tajās strādājošiem attiecas vienlīdzīgi, nodrošinot, lai resursi, pakalpojumi un iespējas būtu pieejami visiem, kam tie paredzēti;
- 4.6. nepieļauj kolēģu aprunāšanu un denuncēšanu;
- 4.7. ir pieklājīgs, laipns, izpalīdzīgs. Izturas ar cieņu pret visu profesiju pārstāvjiem, respektējot viņu veikto darbu, tiesības un pienākumus.
- 4.8. ir kompetents savā specialitātē. Pastāvīgi papildina un pilnveido savas zināšanas un iemaņas;
- 4.9. ievēro darba disciplīnu. Darbā par primāro uzskata amata pienākumu pildīšanu. Darbu veic rūpīgi un apzinīgi, uzņemoties personīgu atbildību par savu darbību un tās sekām;
- 4.10. nevairās pieņemt lēmumus savas kompetences ietvaros;
- 4.11. aizstāvo brīvu piekļušanu informācijai, ievēro likumos un normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus informācijas saņemšanai un nodošanai;
- 4.12. vēršas pret jebkādam protekcijas un diskriminācijas izpausmēm darbinieku atlasē un kandidātu izvirzīšanā paaugstinājumam;
- 4.13. nepieļauj sadzīviskas ķildas un personīgu attiecību kārtošanu darba vietā un laikā.

5. RTU Ētikas kodeksa realizācija

RTU ētikas kodekss ir pieejams visiem RTU studentiem, mācībspēkiem, darbiniekiem un sabiedrībai. Tas atrodams RTU bibliotēkā un RTU mājas lapā.

Ar kodeksu tiek iepazīstināts ikviens RTU saimes loceklis, kā arī visi tie, kas uzsāk studijas RTU vai stājas darba attiecībās ar universitāti.

RTU Ētikas kodeksa īstenošanu sekmē un uzrauga RTU rektora apstiprināta Ētikas komisija, kas, pamatojoties uz Ētikas kodeksu un Ētikas komisijas Nolikumu, sniedz padomus un izskata Ētikas kodeksa neievērošanas un nepildīšanas gadījumus un pieņem lēmumus, kuri nav pretrunā ar Latvijas Republikas likumdošanas normām.